Ч. 290 — Субота 31 грудня 1894 (12 січня 1895). — Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Запросини до передплати.

За кілька днів розпічнемо пятий рік нашого видавництва. Многі письма з кругів наших читателів, які ми одержували за цілий дотеперішний час нашого видавництва, і голоси з провінциї, які нас доходили, укріпили в нас то переконанє, що наші труди не були надаремні, коли удостоїли ся до признаня від самих наших читателів. Нашим старанєм буде заслугувати собі і дальше на таке признанє, засіванєм в широких масах нашого народу здорового зерна і ширенєм в них в як найбільшім обємі просьвіти і науки. Проґрама „Народної Часописи“ позістане та сама що й доси. Часопись наша стоячи під взглядом політичним з одної сторони на засаді природного розвитку нашого народу, з другої же на засаді єдности і згоди, не перестане, як і доси, вказувати на ту дорогу, котра єсть єдино для нас хосенна і зможе довести наш нарід до повного розвитку та забезпечити єму красшу будучність, бо виходить з народного житя і веде до него.

Під взглядом научним буде „Народна Часопись“ старати ся як і доси подавати такий материял до читаня, котрий служив би не лиш до приятної розривки але й поучав, підносив духа, і ублагородняв серце, а при тім по можности познакомляв читателів з новійшими творами літературними других народів. Хто знає, як трудно приходить ся під сим взглядом добирати материял, той не лиш не подивує ся, коли в сім напрямі стрічали ся доси деякі хиби в „Народній Часописи“, але ще й буде вирозумілий для них і в будучности. На ширенє практичних відомостий будемо класти ще більшу вагу як доси і крім подаваня в части економічній коротких розвідок з господарства рільного, торговлї і промислу та всїляких рад практичних, будемо поміщати ще й обширнїйші розвідки з гігієни (науки о здоровлю) і домашного вихованя, примінені до наших відносин і обставин.

З новим роком розпічнемо друкувати у фейлєтонах „Народної Часописи“ переклад довшої, але дуже цікавої і займаючої повісти німецкого писателя Фридриха Ґерстекера з житя американьских поліцщуків, під заголовком: „Розбишаки на ріцї Місісіпі“. Повісти Ґерстекера не звістні у нас, суть одною з найбільших окрас німецкої лїтератури, а писані они так, що їх може читати зарівно молодий і старий з приятностию і хісном для себе.

Услівя передплати „Народної Часописи“ позістають ті самі, що доси.

Передплачувати можна:

У Львові: в бюрі дневників Людвика Пльона ул. Кароля Людвика ч. 9.

На провінциї в ц. к. Староствах.

Передплата на цілий рік	2 зр.	40 кр.
„ „ пів року	1 „	20 „
„ „ чверть року	— „	60 „
„ „ місячно	— „	20 „

Поодиноке число: **1** кр.

Хто хоче, щоби єму посилати „Народну Часопись“ **почтою**, мусить прислати передплату до Адміністрациї „Ґазети Львівскої“:

на цілий рік	5 зр.	40 кр.
„ пів року	2 „	70 „
„ чверть року	1 „	35 „
„ місячно	— „	40 „

Поодиноке число: **3** кр.

Сойм краєвий.

(4-те засїдане з дня 10. січня 1895.)

По відкритю засїданя відчитано спис петиций, межи котрими важнїйші: Видїл повіт. в Рогатинї о утвореню суду повітового з осїдком в Болшівцях і о підпиранє будови зелїзницї Ходорів-Рогатин-Підвисоке; — ректорат львівскої політехніки о сталу запомогу на прогульки в цїлях наукових для студентів тоїж

20)

З КРАЮ ФАРАОНІВ.

Культурно-етноґрафічні образки з нинїшного і стародавного Єгипту.

(Після: Г. Бруґша, Ґ. Рольфса, Т. Наймана і др.)

V.

Що розповідають нам піраміди і мастаби? — Піраміда Аменемгата III. коло Гаварн. — Скарб Усертесена в чегольній піраміді коло Дахшур. — Місто померших коло Теб. — Мумії і портрети мумійні. — Папірус, гієроґліфи і письмо народне. — Що нам розповідають єгипетскі папіруси?

(Конець).

Коли в наших часах робітники по великих містах в день 1 мая поубирані сьвяточно поприпинають собі червоні кокарди, або які инші відзнаки, переходять в тріюмфальнім походї улицями і вірять сьвято в то, що вже дуже близька пора, коли т. зв. питанє робітниче возьме верх і переобразує нинїшний устрій від самого споду; коли по великих фабриках або у всїляких копальнях робітники роблять змову і перестають всї нараз працювати і роблять т. зв. страйк, то здавалось би, що то нашї нещасливі часи витворили такий стан і що єго можна би змінити від разу одним почерком пера, от н. пр. підписанєм закона о загальнім і безпосереднім праві голосованя. Тимчасом істория учить нас инакше; она показує нам, що питанє робітниче було вже від найдавнїйших часів серед всїляких культур і до нинї не удало ся залагодити єго успішно. Клясичний примір руху робітничого вже в глубокій старинї бо 3000 лїт тому назад, дає нам Єгипет. Може не дуже ошибнемо ся, коли вискажемо здогад, що й мабуть не що иншого лиш також справа робітнича була причиною виходу жидів з Єгипту, а коли той вихід став ся епохальним, то не для чого иншого, лиш для того, що великий законодатель, Мойсей, залагодив ту справу основною зміною культури. Аж папіруси показали нам, що й в стародавнім Єгипті були рухи робітничі і змови або т. зв. нинї страйки так само на порядку дневнім, як тепер у нас.

В 29-ім роцї панованя фараона Рамзеса III. (він панував около 1180 р. перед рожд. Христовим) отже 3000 лїт тому з горою підняли були робітники в містї Теби, тогдїшній столици Єгипту страшний крик: „Голодуємо! Вже від вісїмнайцяти днїв не маємо хлїба!“ — стали они викрикувати і покинули робітнї та вийшли з жінками і дїтьми на місто померших, що лежало на всходї від столицї, волочились тут улицями а наконець не знаючи вже що робити і як давати собі раду, сїли позаду сьвятинї Тутмезиса III. В місяци Тібі (грудни) мали они дістати збіжа, риб, фасолї, пива (стародавні Єгиптяни уміли вже й пиво робити!), оливи і дерева на топливо, але не дістали. Они ждали терпеливо, бо вже з давен давна привикли були до нужди; але коли й в перших днях місяця Мехіра (січня) не могли діждати ся, почали бунтувати ся, покинули роботу і пішли до своїх хат — значить ся, зробили нинїшний страйк! Аж наконець дня 10 Мехіра зібрали они послїднї свої сили і силою видобули ся з пова мурів своїх помешкань, котрі отвирала їм полиция звичайно лиш тогди, коли они ішли до роботи.

Були то робітники, що робили в містї померших, ставили там могили для королїв і вельмож, будували сьвятинї, ковали гроби в скалах, тесали камінє і т. д. Они волочили ся тепер нужденнї по сїм містї і станули перед сьвятинею бога Аммона, найбогатшою сьвятинею на цїлий Єгипет, котрої скарбницї були заповнені всїляким добром „великого бога“. Они знали, що в могилах спочивають мумії, цїлі в золотї і дорогих каменях. Та що їм з того, коли они не мали хлїба! Наконець постановили они були силою виборoти собі своє право і не зважаючи на „велику присягу“ урядників добули ся до сьвятинї виставленої в честь Рамзеса II. Тепер з'явило ся кількох офіцирів від полиції і перепуджені сьвященослужителї та почали з ними переговорювати. „Ми прийшли сюди з голоду і спраги!“ — кричали робітники. — „Не маємо анї омасти

школи; — заряд відділу Товариства педаґоґічного в Жидачеві о підвисшене платнї учителям народним; — виділ союза стоваришень зарібкових і господарских у Львові о орґанїзацию кредиту селяньского; — богато петиций народних учителїв о знижене лїт служби і о підвисшене платнї; — обшари двірскі і громади Підгородцї, Урич, Сопот, Ямельниця, Крушельниця і Корчин о субвенционоване і прискорене будови мосту на рицї Стрию в Крушельници і т. д. Загалом наспіло доси 284 петиций, котрі передано дотичним комисиям.

По сїм повідомив Є. Ексц. кн. Маршалок Палату, що наспіло письмо Президиї Намістництва, котре відчитав зараз секретар Здислав Тарновский.

„Сьвітлий князю! В цїли переведеня ревізиї катастру податку ґрунтового має бути установлена крім центральної комисиї у Віднї, в кождім краю коронним комисия краєва. Після арт. I. дотичного закона комисия краєва для Галичини має складати ся з 24 членів і 24 заступників, з котрих половину має покликати п. Мінїстер фінансів, а то бодай в половинї з посеред оплачуючих податок ґрунтовий в краю, другу же половину має вибрати Вис. Сойм також з посеред оплачуючих податок ґрунтовий в краю. Вибір той має відбути ся в спосіб, в який Вис. Сойм означить.

В тих краях коронних, котрі в часї реґуляциї податку ґрунтового поділені були на райони, треба увзглядити, щоби вибрано рівне число членів комисиї і заступників з посеред оплачуючих податок ґрунтовий в кождім районї. Позаяк Галичина в тім часї була поділена на три райони (Львів, Краків, Тернопіль), отже випадає на кождий район чотирох членів і тількож заступників, котрих Вис. Сойм має вибрати.

З порученя Є. Ексц. п. Мінїстра фінансів маю честь просити Сьвітлого князя Маршалка о поставлене вибору членів згаданої комисиї і їх заступників на порядок дневний одного з найблизших засїдань Вис. Сойму і о повідомлене мене в своїм часї о вислїдку тих виборів.... (Підписано:) Бадені в. р.

Кн. Маршалок повідомив відтак, що вибір тої комисиї поставить на порядок дневний найблизшого засїданя. Опісля повідомив Маршалок, що в приданім Виділови краєвому до переведеня конверсиї довгу індемнїзацийного, комітетї дораджуючім не стає двох членів, бо один ґр. Іван Тарновский помер, а другий др. Петро Ґрос зложив мандат. Вибір тих двох членів поставив кн. Маршалок на порядок дневний найблизшого засїданя. Наконець подав Маршалок до відомости, що предложено внесене і інтерпеляцию, котрі відчитано:

Пос. Мерунович і товариші поставили внесене, щоби Сойм ухвалив: 1) Уповажняє ся до льокованя пропінацийного фонду резервового в позичках для громад і повітів на інвестициї пожиточні для просьвіти, ґіґієни або для економічних інтересів деяких місцевостий або сторін краю — за відповідним обезпеченєм опроцентованя і амортизациї тих позичок; — 2) поручене для Виділу краєвого, щоби розслїдив, евентуально поробив відповідні внесеня в тім напрямі, щоби инші капітали знаходячі ся в адмінїстрациї краю, могли бути також льоковані продуктивно в спосіб означений в точцї 1.; — 3) установлене другого типу облїґаций комунальних Банку краєвого опроцентованих у відношеню 4 проц. річно.

Пос. Рутовский і товариші поставили інтерпеляцию до комисаря правительственного в справі арештовань молодїжи шкільної в Тернополи, домагаючи ся прискореня переведеня головної розправи перед трибуналом присяжних.

З порядку дневного мало наступити перше читане внесеня пос. Романчука о зміні статута краєвого і краєвої ординациї виборчої, але з причини неприсутности внескодавця (пос. Романчук не здужає) спало з порядку дневного.

Пос. Ольпіньский мотивував своє внесене в справі удїленя запомоги громадам повіта теребовельского потерпівшим від ґраду. Бесїдник зазначив, що в 1894 р. вибив град в 11 громадах всї плоди так, що навіть не зібрано й соломи. Нужду, яка запанувала в тих громадах межи людьми, трудно описати і так в Ласківцях та Вербівци єсть богато хат позамиканих а люди перенесли ся до инших сїл або й повітів. Щоби заспокоїти голод, виробляють люди вже нинї хлїб з домішкою полови. Правительство дало 4000 зр. запомоги; з того закупило Староство на ярі засїви 300 кірців ячменю а за останок будовано дорогу межи Вербівцем а Ласківцями. Будова кінчить ся, фонд вичерпаний а люди не мають що їсти. Зовсїм знищених парцель (морґів) єсть 16.629 а числячи лиш по 10 зр. шкоди на морг маємо що найменше 166.290 зр. шкоди. Тепер єсть потрібна двояка поміч: доставити поживи в зимі і на весну та збіжа на ярі засїви. В тих сторонах лютила ся холера аж до половини грудня а тепер ще вибухнув голодовий тифус. Пос. Ольпіньский домагав ся, щоби Сойм ухвалив: 1) Запомогу з фондів краєвих або безпроцентову позичку для людности потерпівшої від граду в повітї теребовельскім в сумі 12.000 зр. — 2) Поручене Виділови краєвому щоби удїлив виділови повітовому в Теребовли субвенцию на маючу будувати ся дорогу повітову Янів-Млиниска-Кобиловолоки. — Внесене се передано до залагодженя комисиї буджетової.

На тім закінчено засїдане а слїдуюче назначено на суботу дня 12 с. м.

Перегляд полїтичний.

Ходить чутка, що сойми краєві будуть закриті вже дня 9 лютого а в кілька днїв опісля буде скликана Рада державна.

Є. Вел. Цїсар санкционував закон, на основі котрого має бути утворена в мінїстерстві скарбу комисия зложена із знатоків в справі оподаткованя продукциї пива, спірітусу, олїів мінеральних і цукру.

Позаяк бан Хорватиї Кін-Гедерварий зрік ся місиї утвореня нового кабінету, поручив Є. Вел. Цїсар ту місию Кольманови Сельови.

Коли вже іменоване ґр. Шувалоаа на місце Гурка ґен.-ґубернатором у Варшаві вказувало на зміну поступованя російского правительства супротив Поляків, то перенесене помічника куратора варшавского округа шкільного Попова до Казаня, єсть дальшим доказом тої зміни. Не менше характеристичний факт єсть і той, що цар дав могилевскому архіепископови і митрополитї всїх католицких епархий в Росиї Козловскому, в дарунку золотий хрест виложений дияментами.

Новинки.

Львів дня 11 сїчня 1895.

— **Посади почтмайстрів** одержали: В. Дашиньский в Угнові, В. Герман в Надберезю, В. Вілек у Вороблику шляхоцкім, Тит Буковский в

анї риби. Пишіть до фараона, нашого пана, та до намістника нашого начальника, щоби нам дали жити!“

Таке відважне виступлене не осталось без успіху і робітникам виплачено, а радше дано в натурі їх платню, яка їм належала за місяць. Тибі і они вернули назад до своїх домів. Але вже під конець місяця Фаменот (лютого) повторила ся та сама історія. Обманені робітники постановили знову видобути ся силою зпоза мурів робітничого передмістя і грозили, що „з голоду“ підуть до самого намістника до Теб по тамтім боцї ріки. Але до того не прийшло, а то ось чому. В Тебах був тогди намістником фараона якийсь То. Під ту пору робили ся як-раз приготовленя до обходу 30-лїтного ювилея панованя Рамзеса III. При так великім торжестви міг намістник сподївати ся високих ордерів та відзнак, отже він мав що пильнїйшого робити, як переговорювати з робітниками, а відтак і не було єго дома, бо поїхав був звозити „богів з полудня“ (т. є. статуи богів з полудневих сьвятинь) на торжество до Теб. З дальшого короткого опису можна лиш тілько здогадати ся, що полїция дістала була наказ, щоби розрухи робітничі якось усмирити і що сам ґубернатор явив ся несподївано на місци розрухів. Саме коли полковник полїциї (імени єго не можна відчитати) син Пінегаса переговорював з робітниками, явив ся і ґубернатор. Робітники мусїли виступати дуже остро против него, бо він говорив до них: „Чи ви думаете, що я вам не хочу нїчого дати? Коли не приходжу до вас, то чи не длятого, що не маю вам що принести? А ви кажете: Не кради наше збіже — чи я на то іменований намістником, щоби красти? Чи я вам не дав, що міг дати? А коли шпихлїрі порожнї, то дам вам, що де знайде ся. — А писар Гора додав: Дістанете половину збіжа і я вам сам буду роздїляти“.

Так закінчив ся перший страйк і робітники дістали слїдуючого місяця повну свою платню. Але вже 2 Пахона (цьвітня) замість 50 міхів оркіша дістали лиш два. Тогди виступив „великий з громади“ (проводир робітників) Хонсу і завізвав своїх товаришів, щоби ішли до шпихлїря і самі взяли собі збіже, коли їм не дають єго: Нехай скажуть то ґубернаторови! — додав він зухвало. Вже були робітники видобули ся з поза мурів свого передмістя і полїция не важилась ставити їм опір, коли явив ся висший урядник Аменнахту і загрозив їм тяжкими карами і они успокоїли ся. Але вже 13 Пахона підняли знову бунт і зібрали ся товпою коло сьвятинї Менефтаса I. Тогди надійшов случайно „князь старого міста“ (войсковий командант) і почув, як робітники кричали: Ми голоднї! Не маємо хлїба! Він прикликав винника Саунофера, управителя тебаньских виноградників і казав єму сказати робітникам: „Я вам дам 50 міхів оркіша а фараон дасть вам більше“. Тепер настав знов спокій.

Ось маленький образок розрухів робітничих і страйків з перед трох тисячів лїт. А чи велика ріжниця межи тогдїшним а теперішним рухом робітничим? Хиба та, що єгипетскі робітники не домагали ся підвисшеня платнї а зменшеня годин працї і загального права голосованя, лиш точної виплати їх платнї. Ще й то впадає в очи, що робітникам плачено в Єгиптї збіжем, а не грішми. Здає ся, що первістно плачено мідяними грішми, бо збіже в урядових книгах обраховує ся завсїгди на гроші, але пізнїйше було мабуть і гроший мало і урядникам було догіднїйше виплачувати збіжем, бо при обрахунку ішли значні суми до їх кишенї.

Не менше цікаві суть папируси з пізнїйших часів, именно же з часів панованя римских цїсарів, бо они показують нам, що тогди був в Єгиптї мало що не такий самий устрій суспільний як у нас. Сего рода папируси походять з Фаюм і знаходять ся нинї в берлиньскім музею. З одного з них показує ся н. пр., що кождий властитель дому мусїв доносити до властий хто в єго домі мешкає. Там сказано: Пише до Гарпократіона, королївского писаря, гераклейского повіта, арсінойской провінциї, Ізион: Мій батько Патрон, моя мати Хусаріон. Я вписаний яко властитель дому в полїцийнім участку ґімназион. При улици Ґімназийній єсьм в шестій части властителем дому, одного атріюм і одного подвіря. Я мешкаю в тім домі і роблю донесене за минувший 18 рік цїсаря Коммода. Я, згаданий (повисше) Ізион, єсьм робітником, 17 лїт віку; у мене мешкає в комірнім моя сестра від того самого батька і тої самої матери, Героїс лїт 14, особливих знаків нїяких (щось так, як в наших паспортах або гончих листах!) Підчас послїдної конскрипциї мешкав я в тім самім домі при ул. ґімназийній. То доношу в 19 роцї Коммода дня 5 Месоре (28 серпня 189 р. по рожд. Христ.). Такі донесеня роблено задля виміру поголовного податку а точнїйших не вимагали би навіть наші уряди податкові і наша полїция.

В иншім донесеню каже властитель дому, що той дім належить „до мене і до моєї жінки“, та й не диво, бо єго жінка була о 16 лїт старша від него. З многих папирусів показує ся, що в Єгиптї побирали ся дуже часто брат з сестрою, а се пояснює нам, длячого єгипетского короля Птоломея II. названо Филядельфом (сестролюбцем) — він оженив ся був з власною сестрою Арсіное. З фаюмских папиру-

Коростенку над Дунайцем. Посади експедиентів одержали: Йосифа Вонсович в Гижнім, Мария Свіщовска в Новици, Валерия Адольф в Бобрку, Евгенія Кирилович в Осівцях, Ванда Бжезиньска в Баворові, Мальвіна Франць в Ракшаві, Теофіль Ходиньский в Визові, Лев Коріневич в Іванчанах, Лев Лабендзь в Рихвальдї, Яков Ґельбард в Матїївцях на стациї, Мария Ревакович в Соколові, Мария Герцоґ в Бабичах над Сяном, Олена Штайн в Старяві, Павлина Майкснер в Козбовій, Юлїя Крайс у Воли зарецкій, Йосифа Грабовска у Великих дорогах, Розалїя Лукашевска в Крушельници, Вал. Квятковскій в Мокрім на стациї, Ів. Пляцеґ в Незвисках, Олїмпія Прохаска в Желехові великім, Ванда Шредер в Сіхові, Евґенія Бек в Толщові, Осип Ольшаньский у Верхни, Валерия Шаффель в Загірю, Іван Краевский в Дроговижи, Ядвига Ненцка в Старій соли, Юлїя Міллер в Стубнї, Людвика Каньовска в Станиславчику, Юлїя Дидиньска в Ясеневі, Анна д'Еверар в Ожидові.

— **Новий видїл Рускої Бесїди у Львові** уконституував ся так: голова сов. Т. Бережницкий, заст. голови проф. Іл. Огоновский, господар о. Темницкий, касиер проф. Ів. Матїїв, секретар проф. В. Коцовский. Реферат театру поручено заступникови голови проф. Іл. Огоновскому, а кореферентом вибрано заступника видїлового дра Ів. Франка. Крім того заявили члени видїлу проф. В. Шухевич і Єрон. Калитовский свою готовість бути на случай потреби помічними референтови театру. Заступниками видїлових окрім дра Ів. Франка суть п. Ос. Дрималик і о. Лежогубский. З уваги, що послїдні загальні збори не вибрали нової контрольної комісиї, буде функционувати давна (проф. Гр. Врецьона і проф. Ів. Бічай), а на місце третого члена сеї комісиї, що перестав бути членом „Бесїди", упросив видїл проф. П. Огоновского.

— **З Дрогобича** пишуть: Дня 21 грудня 1894 р. відбув ся загальний збір читальнї ім. Качковского в Дрогобичи на передмістю Лїшняньскім. Членів зібрало ся досить, а й з інтелїґенциї прибуло досить осіб. Також тут ухвалено розвязати читальню ім. Качковского, а основати нову читальню „Просьвіти", до котрої вписало ся зараз 60 членів-основателїв і они ухвалили вислати статут „Просьвіти" до ц. к. Намістництва. До нового видїлу читальнї вибрано головою о. Кмита катихита ґимназиї, заступником голови і секретарем Николу Кушпіра, а касиером Михайловского. Видїл ухвалив відбути дня 23 грудня в недїлю перші вечерницї з відчитом і сьпівами. На сї вечерницї прибули численно члени читальнї, а також богато місцевих гостий, а з замісцевих прибули читальники з передмістя Задвірна. О. Кмит відкрив вечерницї красною бесїдою, в котрій вказав на потребу товариского житя Русинів та й виказав хосенність читальнї в тім напрямі, вкінци заявив радість, що передміщане дрогобицкі так охотно і радо горнуть ся до читалень. Потому п. М. Гавдиак відчитав „Тарас Шевченко учителем народу". Зібрані вислухали удачного відчиту з напруженою увагою, нагородили читаючого оплесками і окликами „славно" та й відсьпівано пісню „Ще не вмерла Украіна". Опісля видїл читальнї відбув засїданє, на котрім принято нових членів, полагоджено справи касові і ухвалено устроїти в сьвята Йорданьскі вечерницї з колядою, сьпівами, декламациями і спільними забавами. При тім п. Дмитро Леськів, заступник голови читальнї передмістя Задвірна, внїс, щоби читальня Лїшняньска у всїх важнїйших справах зносила ся з посестрою своєю з Задвірного і запросив членів і гостий на вечерницї читальнї „Просьвіти" на Задвірнім, котрі задумали устроїти в сьвята Рождества Христового. Забава переплїтана сьпівами і розмовою протягла ся до пізної ночи. Вкінци випадає замітити, що читальня Лїшняньска пригорнула в члени молодїж і женщини, чим Задвірняньска читальня доси ще похвалитись не може.

— **Великі снїги** вже від тиждня засипують майже всю західну Европу, тай в нас їх немало. Особливо на побережах Шкотиї, Голяндиї, Францнї і Іспаниї роблять страшні спустошення. З гір Піреньских від француской сторони лявини снїгові позасипували цїлі села. Богато людий стратило житє.

— **По пяному.** Господар Лавро Овсяк з Варич ясельского повіта жив в незгодї зі своєю жінкою Катериною. Дня 21 грудня м. р. під вечір вернув він пяний з Ясла. Коли вступив до хати, жінка в ту хвилю виходила з хати. Овсяк завернув єї до дому, зняв один чобіт з єї ноги і став бити єї обцасом по голові так довго, поки не впала без памяти на землю. Відтак окровавлену жінку убрав в иншу одежу, копнув, кинув на ліжко і сам положив ся. Від тяжкого покалїченя нещасна жінка о півночи померла. Скоро Лавро Овсяк то побачив, пішов зараз до недалекої коршми, випив горівки за дві шістки (добрий був пияк!), зайшов до війта і розповів єму, що стало ся. Війт взяв собі ще двох людий і пішов з Овсяком до его хати. Ледви зайшли зі сто кроків, коли нараз Овсяк встромив собі ніж в груди і впав на землю. Зранив ся але не тяжко. Війт виняв ніж з грудий Овсяка, казав его закути і відвезти до суду.

— **Сибірска зелїзниця,** про котрої будову ми вже кілька разів писали, єсть може найбільшим дїлом 19-го століття. Она називає ся офіцияльно „Сїверная европейско-азиятская зелїзна дорога" і получить найбільші в сьвітї океани, Атлянтийский з Тихим. Єї вихідною точкою уважають Петербург, кінцевою Владивосток, росийский порт в японьскім мори. В воздушній лінії т. є. навпростець виносить довгота сеї зелїзницї 6700 кільометрів, т. є. она довша о одну третину, як віддалене Віднї від північного бігуна. Однако сибірска зелїзниця має численні і великі закрути, то і довгота єї винесе від Петербурга до Владивостока 10.072, а від Москви 9.425 кільометрів. Щоби собі представити сю великаньску довготу, досить порівнати єї з найдовшими доси зелїзницями. І так в Европі найдовшою лінією зелїзничою єсть зелїзниця Лисбона-Петербурґ, що має 4.825 кільометрів, дальше лінїя Париж-Царгород 3.133 клм., Петербург-Одеса 2310 клм. і Гамбург-Неаполь 2.239 клм. Найдовша на сьвітї зелїзниця, американьска Pacific між Новим Йорком а Сан-Франціско, має 5 357 кільометрів довжини, однако по вибудованю сибірской зелїзницї полишить ся она о много позаду, бо буде від неї коротша о 4.715 кільометрів, або о цїлих 90%. Подорож з Петербурга до Владивостока буде тревати $17^1/_2$ дня, а з Москви 16 днїв і 22 години. Супротив того, що з Кракова до Москви їде ся тепер поспішним поїздом $34^1/_2$ годин, то буде можна по окінченю сибірскої зелїзницї доїхати з Галичини до берегів Тихого океана за 18 днїв і 8 годин. Подорож до Москви се ледве вступ до сеї далекої дороги. З Москви тягне ся она 1.500 клм. через всхідну Росию і доходить коло Уфи до уральского підгіря. В Челябиньску 2.057 клм. на вхід від Москви, а звиш 3.000 клм. від Галичини доїздить ся вкінци до першої стациї властивої сибірской зелїзницї, що тягне ся ще 7.415 кільометрів. Отже по пятьох днях їдучи без перерви з Галичини, перебуває ся ледви три десяті части цїлої дороги. Не треба гадати, що сибірска зелїзниця веде серед морозних і снїжних сибірских степів. Від Ледового моря йде ся зелїзниця все в великім віддаленю і не наближає ся до него нїгде на меншу віддалїгість як 1.300 кільометрів. Початкова стация Челябиньск лежить під $53^1/_2$ степенем північної ширини, отже нижше як пр. Гамбург, а найбільше на північ висунена точка Атчиньск має положене Копенгаги. У всхідній своїй части держить ся зелїзниця верстви, що відповідає в Европі околицям лежачим між Берлином а Прагою, а вкінци звертає ся цїлком на полудне і доходить при Владивостоцї до ґеоґрафічної ширини Фльоренциї. Однако клїмат сибірский острїйший від европейского. Взагалї-ж пригадує полудневий Сибір, особливо в лїтї від мая до вересня дівичі околиції Канади.— Сибірску зелїзницю розпочато будувати 1892 року в кількох місцях рівночасно, так що доси єсть в руху з цїлих 10.000 кільометрів 4.237; 2.866 клм. мають бути викінчені до 1898 року, а решта 3.397 клм. буде готова до кінця сего століття.

сів довідуємо ся перший раз, що войсковим людем за римских часів не вільно було женити ся, значить ся, не було впрост заказано, але супружества войскові уважали ся за неважні, а жінка по смерти чоловіка, або в случаю розводу не мала права до свого віна. Дїтем з войскового супружества признано аж за цїсаря Траяна право до спадщини.

З одного папіруса видко, що войскові вже в тих часах уміли робити довги на свої ґажі. Якийсь войсковий чоловік виставив квіт на 140 драхм (около 58 зр.), котрі обіцяв віддати з платнї, яку дістане в найблизшім часї. Иньший папірус розповідає нам, що якийсь вислужений вояк зложив був гроші у свого товариша, котрий їх опісля не хотїв єму звернути. Властитель запізвав его до суду, але що той товариш був войсковий, то цивільний суд не міг нїчого вдїяти і відступив позов командантови леґії (ніби нашому капітанови), бо ся справа належала до войскового суду. Дуже цїкаве то, що у всїх урядових письмах і документах, де єсть бесїда про гроші, вписана сума не лиш числами але й словами. Чи не зовсїм так, як робить ся нинї у нас?

Дуже цїкавий єсть позово дної сидухи, що продавала огородовину; она пише до суду: Донесене до Серапіона стратеґа (начальника) ґераклейского повіта в арсінойскій провинциї від Тармутіс, доньки Фіноса, сидухи з села Бакхіяс, хвилево без опікуна. (В Єгипті в ту пору мусїла кожда женщина мати опікуна; опікуном відданої жінки був єї чоловік). Дня 4 сего місяця Фармуті (марта) прийшла до мене до дому Таорсенуфіс, жінка Аммонїоса, котрого звут також Фімоном, а котрий єсть віїтом в селї Бакхіяс, хоч не мала нїякого дїла до мене і наробила менї страшенного лиха, бо не лиш роздерла на менї сорочку і свитину, але ще й взяла 16 драхм (около 7 зр.), які я уторгувала за огородовину. Але не досить того, дня 5 того самого місяця прийшов до мене єї чоловіком Аммоніос ніби то шукати за моїм чоловіком, взяв сьвітло, пішов до комори і забрав звідтам пару срібних нараменників, котрих вага — не вибита на них — єсть 40 драхм. Мій чоловік був тогди в поли. Отже прошу тебе, поклич перед себе тих злочинцїв і покарай їх. Бувай здоров! (Підписано:) Тармутіс, лїт 30; особливший знак: близна на правій нозї. Писано в 17 роцї цїсаря Траяна дня 6 Фармуті (після нашого численя: 1 цьвітня 114 р. по Хр.).

А ось ще кілька приватних листів з папірусів: Один селянин пише до свого сина, що веде єму господарство, і дає науку, як і що має робити і додає: „Як би-сь того порядно не зробив, то я би дуже гнївав ся". А на кінци листу ще: „Поздоров твою сестру і твого брата і „малу" та всю челядь. Напиши менї зараз о всїм та пришли відповідь через Діоскороса, чи кого небудь. Бувай здоров!" А другий лист, писаний на борзї серед пильної роботи: „Мистаріон до свого Стотостіса. Посилаю до тебе мого Блястоса по 2000 тик для моїх олив. Дивись та не задержуй его, бо знаєш, як я дуже єго потребую що години. Бувай здоров!"

Отсих кілька примірів вистане, щоби показати, як розкривають папіруси перед нами цїле житє стародавних Єгиптия, а житє то так подібне до нашого теперішного, що не стає єму хиба ще лиш зелїзниць і телеґрафів, ну, та й — карабінів Манлїхера, щоби таки зовсїм було подібне.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Віден 11 січня. Вчера відкрито сойми в Триестї і Задарі. В Паренцо вийшли хорватскі посли з салї підчас італїяньскої промови репрезентанта правительства і здекомплетували палату.

Неаполь 11 січня. Вчера відбуло ся цивільне вінчанє доньки Кріспіого з кн. Лїнґваґльосса. Король ґратулював телеґрафічно Кріспіому і молодій парі.

Йокагама 11 січня. Розійшлась чутка, що корейского короля убито; після иньших вістий мав він дістати лиш якогось нападу епілептичного.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.